ვინ დარაჯობს დარაჯებს?

ევროკავშირის სამართალი · კვირა 5 · დარიგება — ევროკავშირის სასამართლო და სხვა ორგანოები

გიორგი კობერიძე · ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

📘 **როგორ ვიმუშაოთ ამ კვირაში:** ცხრილები და კითხვა-პასუხი — **ამ გვერდის თავში** („⚖️ შედარება“, „❓ კითხვა-პასუხი“). დარიგება ხსნის, **რატომ** არის ასე. ხელშეკრულების ციტატები — კონსოლიდირებული ტექსტიდან (15.03.2025), ჩვენი თარგმანით + ორიგინალი. ტერმინები — გაბრიჩიძე 2023-ის მიხედვით → გლოსარი.

დასაწყისი: ხელშეკრულება ამბობს „რვა“. სასამართლოში თერთმეტია

გახსენით TFEU მუხ. 252:

> „მართლმსაჯულების სასამართლოს **რვა** გენერალური ადვოკატი ეხმარება.“
>
> *ორიგინალი:* „The Court of Justice shall be assisted by eight Advocates-General.“
>
> — *TFEU მუხ. 252, კონსოლიდ. 15.03.2025, PDF გვ. 152*

2026 წელს გენერალური ადვოკატი **თერთმეტია**. ამასთან, ხუთ სახელმწიფოს საკუთარი, **მუდმივი** ადვოკატი ჰყავს, დანარჩენი 22 კი რიგრიგობით იცვლება.

კითხვები ლექციამდე: (1) საიდან გაჩნდა სამი დამატებითი? (2) რომელ ხუთ სახელმწიფოს აქვს მუდმივი ადგილი — და **სად** წერია ეს?

პასუხი — დარიგების ბოლოს (🔒 სპოილერი). ჯერ თავად სცადეთ.

ხიდი წინა კვირიდან

კვირა 4-ში ოთხი „პოლიტიკური“ ორგანო ვნახეთ: ევროპარლამენტი, ევროპული საბჭო, საბჭო, კომისია. ბოლოს დავსვით კითხვა: თუ ყოველ ორგანოს მხოლოდ **მინიჭებული** უფლებამოსილება აქვს (TEU 13(2)), **ვინ** ამოწმებს, რომ ის საზღვარს არ გადასცდა? ამ კვირის პასუხი — სამი **საკონტროლო** ორგანო: სასამართლო **სამართალს** იცავს, ცენტრალური ბანკი — **ფულს**, აუდიტორები — **ბიუჯეტს**.

კითხვა	მუხლი	წიგნი
ევროკავშირის სასამართლო	TEU **19**; TFEU 251–281; ოქმი №3	გაბრიჩიძე 2023, გვ. 68–74 (პარ. 214–235)
აუდიტორთა სასამართლო	TFEU **285–287**	გვ. 74–75 (პარ. 236–238)
ევროპის ცენტრალური ბანკი	TFEU **282–284**; 127–128	გვ. 75–77 (პარ. 239–245)
საკონსულტაციო კომიტეტები	TFEU **300–307**	გვ. 77–79 (პარ. 246–251)
საინვესტიციო ბანკი, სააგენტოები	TFEU **308–309**; 352	გვ. 79–83 (პარ. 252–259)
ინსტიტუციური წონასწორობა	TEU 13(2)	გვ. 84–85 (პარ. 260–264)

I. ევროკავშირის სასამართლო: ერთი ორგანო, ორი სასამართლო

1. სახელების ხაფანგი

> „ევროკავშირის სასამართლო მოიცავს მართლმსაჯულების სასამართლოს, საერთო სასამართლოს და სპეციალიზებულ სასამართლოებს. ის უზრუნველყოფს, რომ ხელშეკრულებების განმარტებისა და გამოყენებისას **სამართალი იყოს დაცული**.“
>
> *ორიგინალი:* „The Court of Justice of the European Union shall include the Court of Justice, the General Court and specialised courts. It shall ensure that in the interpretation and application of the Treaties the law is observed.“ — *TEU მუხ. 19(1), PDF გვ. 25*

„ევროკავშირის სასამართლო“ **ორგანოს** სახელია, „მართლმსაჯულების სასამართლო“ — მისი ერთ-ერთი სასამართლოსი. *General Court* — გაბრიჩიძის ტერმინით „**საერთო** სასამართლო“ (2023, გვ. 70; ⚠ ეროვნულ „საერთო სასამართლოებში“ არ აგერიოთ); ლისაბონამდე მას „**პირველი ინსტანციის** სასამართლო“ ერქვა (საბჭოს გადაწყვ. 88/591, 24.10.1988). სპეციალიზებული სასამართლო ერთადერთი იყო — **საჯარო სამსახურის სასამართლო** (2004/752) — და ის 2016 წელს **გაუქმდა** (რეგ. 2016/1192). 📊 → ცხრილი 2.

2. ვინ ზის

მართლმსაჯულების სასამართლოში — **თითო მოსამართლე** ყოველი სახელმწიფოდან (27); საერთოში — ხელშეკრულებით „**მინიმუმ ერთი**“, სტატუტით — **ორი** (54) *(TEU 19(2); ოქმი №3, მუხ. 48)*. ყველა ინიშნება **6 წლით**, მთავრობების „**საერთო თანხმობით**“ (*common accord*), მას შემდეგ რაც 7-წევრიანი **255-ე მუხლის კომიტეტი** კანდიდატის შესაბამისობაზე აზრს გამოთქვამს. კანდიდატი უნდა იყოს პირი, „რომლის დამოუკიდებლობაც ეჭვს არ იწვევს“ *(TFEU 253–255, PDF გვ. 153–154)*.

გენერალური ადვოკატი არც მხარის ადვოკატია, არც პროკურორი:

> „გენერალური ადვოკატის მოვალეობაა, **სრული მიუკერძოებლობითა და დამოუკიდებლობით**, ღია სხდომაზე წარადგინოს **დასაბუთებული დასკვნები** იმ საქმეებზე, რომლებიც [...] მის მონაწილეობას საჭიროებს.“
>
> *ორიგინალი:* „It shall be the duty of the Advocate-General, acting with complete impartiality and independence, to make, in open court, reasoned submissions on cases which, in accordance with the Statute of the Court of Justice of the European Union, require his involvement.“ — *TFEU მუხ. 252, PDF გვ. 152*

დასკვნა სასამართლოს **არ ბოჭავს**. გაბრიჩიძე: სასამართლო „როგორც წესი“ იზიარებს მას *(პარ. 219)* — ეს ავტორის დაკვირვებაა, არა სამართლებრივი წესი. 📊 → ცხრილი 3.

3. როგორ მუშაობს

მართლმსაჯულების სასამართლო სხდება **3 ან 5** მოსამართლის **პალატებში**, **დიდ პალატაში** (15) ან — გამონაკლისად — **სრული შემადგენლობით** *(TFEU 251; სტატუტი, მუხ. 16, PDF გვ. 206)*. დიდი პალატა სავალდებულოა, თუ ამას საქმის მხარე **სახელმწიფო ან ორგანო** მოითხოვს. სრული შემადგენლობა — მაგ., ევროპული ომბუდსმენის ან კომისრის თანამდებობიდან გათავისუფლებისას (TFEU 228(2), 245(2), 247) ან „განსაკუთრებული მნიშვნელობის“ საქმეზე.

სტატუტი (ოქმი №3) ხელშეკრულების ნაწილია, მაგრამ მისი უმეტესობა **ორდინარული საკანონმდებლო პროცედურით** იცვლება (TFEU 281) — ხელშეკრულების გადასინჯვის გარეშე. სწორედ ასე მოხდა ორი დიდი რეფორმა:

- **2015** (რეგ. 2015/2422): საერთო სასამართლოში მოსამართლეები გაორმაგდა — 2019-იდან ორი სახელმწიფოზე;
- **2024** (რეგ. 2024/2019): საერთო სასამართლოს **წინასწარი გადაწყვეტილებები** გადაეცა — მხოლოდ **ექვს** ტექნიკურ სფეროში (დღგ, აქციზი, საბაჟო კოდექსი, სასაქონლო ნომენკლატურა, მგზავრთა კომპენსაცია, ემისიებით ვაჭრობა) *(სტატუტი, მუხ. 50b, PDF გვ. 215–216)*.

> ⚠ **წიგნი მოძველდა:** გაბრიჩიძე 2023 (სქოლ. 77) წერს, რომ წინასწარი გადაწყვეტილებების გადაცემა „პრაქტიკაში ჯერ არ განხორციელებულა“. 2024 წლიდან განხორციელდა. ეს **შეცდომა არ არის** — წიგნი რეფორმამდე დაიწერა. **გაკვეთილი:** სახელმძღვანელოს თარიღი = ფაქტის „ვარგისიანობის ვადა“.

4. რას განიხილავს

TEU 19(3) სამ ჯგუფს ასახელებს: (ა) **სარჩელები** — სახელმწიფოს, ორგანოს ან კერძო პირის; (ბ) **წინასწარი გადაწყვეტილებები** ეროვნული სასამართლოს მიმართვით; (გ) „სხვა შემთხვევები“ (მაგ., დასკვნა საერთაშორისო შეთანხმებაზე — TFEU 218(11)). გაბრიჩიძე ამას ასე ალაგებს: **საკონსტიტუციო** მართლმსაჯულება (სახელმწიფო ↔ ორგანო), **ადმინისტრაციული** (ორგანო ↔ კერძო პირი) და **ევროპული** — წინასწარი გადაწყვეტილება *(2023, გვ. 72, პარ. 230–231)*.

ვინ რას? წესი: **საერთო** სასამართლო — პირველი ინსტანცია (TFEU 256(1)); გამონაკლისები — სტატუტის 51-ე მუხლში. დაიმახსოვრეთ ლოგიკა: **სახელმწიფოს ან ორგანოს** მნიშვნელოვანი დავა → მართლმსაჯულების სასამართლო; **კერძო პირის** სარჩელი → საერთო, საჩივარი — მართლმსაჯულების სასამართლოში „**მხოლოდ სამართლის საკითხებზე**“. 📊 → ცხრილი 4. თითოეულ სარჩელს დეტალურად — **კვირა 8**.

5. სად ვერ შედის

სასამართლოს კომპეტენციაც **მინიჭებულია**. სამი „დახურული კარი“ *(📊 → ცხრილი 5)*:

1. **CFSP** — საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა (TEU 24(1); TFEU 275). გამონაკლისი: TEU 40-ის დაცვა და **სანქციები კერძო პირების** წინააღმდეგ.
2. **პოლიცია და შიდა უსაფრთხოება** — ოპერაციების „კანონიერება და თანაზომიერება“ (TFEU 276).
3. **TEU 7** — მხოლოდ **პროცედურა**, არა შეფასება (TFEU 269; კვირა 3).

II. ევროპის ცენტრალური ბანკი: ორგანო, რომელიც „ორგანოებისგანაც“ დამოუკიდებელია

> „ევროპის ცენტრალურ ბანკს აქვს **სამართალსუბიექტობა**. მხოლოდ მას შეუძლია ევროს ემისიის ნებართვის გაცემა. ის **დამოუკიდებელია** უფლებამოსილების განხორციელებასა და ფინანსების მართვაში. ევროკავშირის ორგანოები, დაწესებულებები [...] და წევრი სახელმწიფოების მთავრობები ამ დამოუკიდებლობას პატივს სცემენ.“
>
> *ორიგინალი:* „The European Central Bank shall have legal personality. It alone may authorise the issue of the euro. It shall be independent in the exercise of its powers and in the management of its finances. Union institutions, bodies, offices and agencies and the governments of the Member States shall respect that independence.“ — *TFEU მუხ. 282(3), PDF გვ. 162*

სამი რამ, რაც ECB-ს სხვა ორგანოებისგან გამოარჩევს:

1. **საკუთარი სამართალსუბიექტობა** — სხვა ორგანოები ევროკავშირის სახელით მოქმედებენ (TEU 47), ECB — საკუთარი სახელით *(გაბრიჩიძე, პარ. 241)*.
2. **ერთი მიზანი პირველ ადგილზე** — „to maintain **price stability**“ (TFEU 127(1), 282(2)).
3. **ევროზონა ≠ ევროკავშირი.** მონეტარულ პოლიტიკას ატარებს **ევროსისტემა** — ECB + მხოლოდ იმ სახელმწიფოების ბანკები, რომელთა ვალუტაც ევროა (TFEU 282(1)). მმართველ საბჭოში სხედან აღმასრულებელი საბჭოს 6 წევრი და **ევროზონის** მმართველები (283(1)). 2026-ში ასეთი სახელმწიფო **21**-ია — ბულგარეთი 1.1.2026-იდან *(საბჭოს გადაწყვ. (EU) 2025/1407, მუხ. 1)*; წიგნი (სქოლ. 78) ჯერ კიდევ „20“-ს წერს (2023 წლის მდგომარეობა).

აღმასრულებელ საბჭოს **ევროპული საბჭო** ნიშნავს (QMV), **8 წლით** და **ხელახლა დანიშვნის გარეშე** (283(2)). 📊 → ცხრილები 6–7.

III. აუდიტორთა სასამართლო: „სასამართლო“, რომელიც არავის ასამართლებს

> „აუდიტორთა სასამართლო ახორციელებს **ევროკავშირის აუდიტს**. ის შედგება თითოეული წევრი სახელმწიფოს **ერთი მოქალაქისგან**. მისი წევრები სრულიად დამოუკიდებელნი არიან [...] ევროკავშირის ზოგადი ინტერესებიდან გამომდინარე.“
>
> *ორიგინალი:* „The Court of Auditors shall carry out the Union's audit. It shall consist of one national of each Member State. Its Members shall be completely independent in the performance of their duties, in the Union's general interest.“ — *TFEU მუხ. 285, PDF გვ. 164*

შეიქმნა **1977**-ში, ორგანოა **1993**-დან *(გაბრიჩიძე, პარ. 236)*. წევრებს **საბჭო** ნიშნავს **6 წლით**, ევროპარლამენტთან კონსულტაციის შემდეგ (286(2)). ამოწმებს შემოსავლისა და ხარჯის **კანონიერებას**, **წესიერებას** და **ფინანსური მართვის გონივრულობას** (287(2)) — დოკუმენტებით და **ადგილზე**, მათ შორის წევრ სახელმწიფოებსა და ბიუჯეტიდან თანხის მიმღებებთან (287(3)). მისი იარაღი **ანგარიშია**, არა სასჯელი: წლიური ანგარიში ქვეყნდება ოფიციალურ ჟურნალში **ორგანოების პასუხებთან ერთად** (287(4)).

IV. საკონსულტაციო კომიტეტები: ორგანოები არ არიან — მაგრამ მათი უგულებელყოფა ძვირი ჯდება

TFEU 300(1): ევროპარლამენტს, საბჭოს და კომისიას „ეხმარებიან“ **ეკონომიკურ და სოციალურ საკითხთა ევროპული კომიტეტი** (სამოქალაქო საზოგადოება — დამსაქმებლები, დასაქმებულები, სხვები) და **რეგიონების კომიტეტი** (რეგიონული და ადგილობრივი ხელისუფლება, **არჩევითი მანდატით**). ორივეში — მაქს. 350, დღეს **329** წევრი (საბჭოს გადაწყვ. 2019/853, 2019/852); ვადა — **5 წელი** (302, 305).

მათი აზრი **არ ბოჭავს**. მაგრამ როცა ხელშეკრულება **სავალდებულო** კონსულტაციას ითხოვს, მისი გამოტოვება **არსებითი პროცედურული მოთხოვნის** დარღვევაა — აქტის ბათილობის საფუძველი *(გაბრიჩიძე, პარ. 247, 251)*. ეს *Isoglucose*-ის ლოგიკაა (კვირა 4). ⚠ ერთი სხვაობა ევროპარლამენტთან: ორგანოს შეუძლია კომიტეტს **ვადა** დაუწესოს (მინ. 1 თვე), და „ვადის გასვლის შემდეგ აზრის არარსებობა შემდგომ მოქმედებას **არ აბრკოლებს**“ (304, 307).

ერთი ასიმეტრია: რეგიონების კომიტეტს **შეუძლია** სარჩელი საკუთარი პრეროგატივების დასაცავად, ეკონომიკურ და სოციალურ საკითხთა კომიტეტს — **არა** (TFEU 263, მე-3 აბზ.). 📊 → ცხრილი 8.

V. ორგანოს მიღმა: საინვესტიციო ბანკი, სააგენტოები, პროკურატურა

„ორგანო“ (*institution*) მხოლოდ შვიდია. დანარჩენი — „**bodies, offices and agencies**“. მათი რიცხვი იზრდება; გაბრიჩიძე 2023 წლის თებერვლისთვის **36** სააგენტოს ჩამოთვლის *(გვ. 81–83, პარ. 259)*. როგორც წესი, მათ **საკუთარი სამართალსუბიექტობა** აქვთ და მეორადი აქტით იქმნებიან — ხშირად TFEU **352**-ის საფუძველზე *(პარ. 256–257)*. **ევროპის საინვესტიციო ბანკი** — ხელშეკრულებითაა შექმნილი (TFEU 308–309): წევრები — სახელმწიფოები, ამოცანა — სესხები „არაკომერციულ საფუძველზე“.

საზღვარი — *Meroni* (1958). შეუძლია ორგანოს თავისი ძალაუფლება სააგენტოს გადასცეს? სასამართლომ განასხვავა:

> „...ასეთი დელეგირება შეიძლება ეხებოდეს მხოლოდ **მკაფიოდ განსაზღვრულ აღმასრულებელ** უფლებამოსილებას, რომლის გამოყენებაც სრულად ექვემდებარება [დელეგანტის] ზედამხედველობას.“
>
> *ორიგინალი:* „Such delegations of powers, however, can only relate to clearly defined executive powers, the use of which must be entirely subject to the supervision of the High Authority.“ — *Case 9/56, Meroni v High Authority, ECLI:EU:C:1958:7, ECR-ის ინგლ. გამოცემის გვ. 152 (PDF 18)*

დისკრეციის გადაცემა კი „ჩაანაცვლებს დელეგანტის არჩევანს დელეგატის არჩევანით“ — და ეს დაარღვევდა „**balance of powers which is characteristic of the institutional structure**“-ს *(იქვე)*. ⚠ გაბრიჩიძე *Meroni*-ს **კომისიასა** და **TFEU 352**-ს უკავშირებს (პარ. 258); თავად საქმე **1958** წლისაა და ECSC-ის **უმაღლეს ორგანოს** ეხებოდა — პრინციპი მერე გავრცელდა.

📅 **ახალი: ევროპული პროკურატურა** (EPPO) — TFEU 86, საბჭოს რეგულაცია (EU) 2017/1939, **გაძლიერებული თანამშრომლობით** (ყველა სახელმწიფო არ მონაწილეობს). ის წიგნის სიაში არ არის. 📊 → ცხრილი 9.

VI. ინსტიტუციური წონასწორობა — ვინ დარაჯობს დარაჯებს?

გაბრიჩიძე: ცნება ხელშეკრულებებში „არასრულყოფილადაა“ აღწერილი; მისი **წყარო სასამართლოა** *(2023, გვ. 84, პარ. 261)*. სასამართლომ ის ორი მიმართულებით გამოიყენა: (1) **დაიცვა** ორგანოს უფლება პროცესში (*Isoglucose*, 1980); (2) **შექმნა** სარჩელი, რომელსაც ხელშეკრულება არ იცნობდა (*Les Verts*, 1986; *Chernobyl*, 1990).

> „ინსტიტუციური წონასწორობის დაცვა ნიშნავს, რომ თითოეული ორგანო თავის უფლებამოსილებას სხვა ორგანოების უფლებამოსილების **გათვალისწინებით** ახორციელებს. ის ასევე მოითხოვს, რომ ამ წესის ნებისმიერი დარღვევა **დასჯადი** იყოს.“
>
> *ორიგინალი:* „Observance of the institutional balance means that each of the institutions must exercise its powers with due regard for the powers of the other institutions. It also requires that it should be possible to penalize any breach of that rule which may occur.“ — *Case C-70/88, Parliament v Council (Chernobyl), 22 May 1990, პარ. 22*

იმავე საქმეში: ხელშეკრულებაში ევროპარლამენტის სარჩელის **არარსებობა** — „procedural gap“, მაგრამ ის „ვერ გადაწონის ინსტიტუციური წონასწორობის შენარჩუნების ფუნდამენტურ ინტერესს“ *(პარ. 26)*. შედეგი: ევროპარლამენტს შეუძლია ბათილობის სარჩელი — **მხოლოდ** საკუთარი პრეროგატივების დასაცავად *(პარ. 27)*.

შეხედეთ რიგს (📊 → ცხრილი 10): 1986 და 1990 — **სასამართლო**; 1992 (მაასტრიხტი) — ხელშეკრულება **იმეორებს**: ევროპარლამენტის აქტები გასაჩივრებადია, ევროპარლამენტი იჩივლებს პრეროგატივების დასაცავად; 2001 (ნიცა) — ევროპარლამენტი **სრულუფლებიანი** მოსარჩელეა. ეს არის გაბრიჩიძის თეზისი: სასამართლო უფლებამოსილებებს „არა მარტო იცავს, არამედ ნაწილობრივ **აყალიბებს**“ *(პარ. 264)*.

სემინარზე — *Les Verts*: სასამართლომ ევროპარლამენტის აქტი გააუქმა, თუმცა ხელშეკრულება მხოლოდ საბჭოსა და კომისიის აქტებს ასახელებდა. ეს **სამართლის უზენაესობაა** თუ **სასამართლო აქტივიზმი**?

VII. 🔎 წყაროს კრიტიკა — წიგნი და ხელშეკრულება

გაბრიჩიძე 2023-ის V თავის ბოლო ნაწილი (გვ. 68–85) ლოგიკას კარგად ხსნის, მაგრამ რამდენიმე **მუხლის ნომერი** ხელშეკრულებას არ ემთხვევა, ზოგი ფაქტი კი **მოძველდა**. გამოცდაზე — **ხელშეკრულების** ვერსია.

წიგნში (გვ., პარ.)	ხელშეკრულება / ოფიციალური წყარო
ხელშეკრულების დარღვევის სარჩელი — TFEU „**257**-ე და 258-ე“ (73, პარ. 234)	**258–260**; 257 — სპეციალიზებული სასამართლოები (PDF გვ. 155)
CFSP-ში სასამართლოს გამონაკლისი — TFEU „**215(3)**“ (72–73, პარ. 232)	**275**, მეორე აბზ.; 215(3) — „legal safeguards“ სანქციების აქტში (PDF გვ. 138, 161)
წინასწარი გადაწყვეტილებები საერთო სასამართლოში „ჯერ არ განხორციელებულა“ (73, სქოლ. 77)	📅 2024-იდან — **განხორციელდა**: რეგ. 2024/2019 → სტატუტი, მუხ. 50b
მუდმივი გენერალური ადვოკატი — გერმანია, საფრანგეთი, იტალია, ესპანეთი (+ ბრიტანეთი) (69, სქოლ. 71)	+ **პოლონეთი** — დეკლარაცია №38 (PDF გვ. 340)
კანცლერის **6 წლიანი** ვადა — „TFEU 253(5)“ (70, პარ. 221)	253 კანცლერის **დანიშვნას** ითვალისწინებს, ვადას **არ** ადგენს
ECB-ის მმართველ საბჭოში — „კომისიის **პრეზიდენტი**“ (76–77, პარ. 245)	„**a Member of the Commission**“ — TFEU 284(1) (PDF გვ. 163)
ECB-ის წლიური ანგარიში — TFEU „**287(3)**“ (77, პარ. 245)	**284(3)**; 287 — აუდიტორთა სასამართლო
საინვესტიციო ბანკის სამართალსუბიექტობა — TFEU „**306**“ (79, პარ. 252)	**308**; 306 — რეგიონების კომიტეტის თავმჯდომარე (PDF გვ. 174–175)
ევროზონა — „**20**“ სახელმწიფო (76, სქოლ. 78)	📅 2026: **21** — 2025/1407 (ბულგარეთი)

✅ **რაც დადასტურდა:** EESC-ისა და CoR-ის 329 წევრი და კვოტები (24 … 5 — მალტა) — 2019/853, 2019/852; ECB-ის შექმნა **1.7.1998** — 2025/1407, პრეამბ. 5; პირველი ინსტანციის სასამართლო — 88/591 (24.10.1988); საჯარო სამსახურის სასამართლო — 2004/752, 7 მოსამართლე.

სრული სია — ლექტორის „შეცდომების“ გვერდზე.

VIII. 🔒 დასაწყისის ამოხსნა — რატომ 11 და არა 8

1. პასუხი იმავე მუხლშია. 252-ის პირველი აბზაცი ასე გრძელდება:

> „...**თუ მართლმსაჯულების სასამართლო ამას მოითხოვს, საბჭოს, ერთხმად, შეუძლია გენერალური ადვოკატების რაოდენობის გაზრდა**.“
>
> *ორიგინალი:* „Should the Court of Justice so request, the Council, acting unanimously, may increase the number of Advocates-General.“ — *TFEU მუხ. 252, PDF გვ. 152*

2. ლისაბონის კონფერენციამ ეს წინასწარ „დაჰპირდა“ — დეკლარაცია №38:

> „...თუ მართლმსაჯულების სასამართლო მოითხოვს გენერალური ადვოკატების **სამით** გაზრდას (თერთმეტი რვის ნაცვლად), საბჭო, ერთხმად, ამ გაზრდაზე შეთანხმდება.“
>
> *ორიგინალი:* „...if, in accordance with Article 252, first paragraph, of the Treaty on the Functioning of the European Union, the Court of Justice requests that the number of Advocates-General be increased by three (eleven instead of eight), the Council will, acting unanimously, agree on such an increase.“ — *დეკლარაცია №38, PDF გვ. 340*

3. სასამართლომ მოითხოვა (16.01.2013), **საბჭომ შეასრულა** — გადაწყვეტილება **2013/336/EU**: ცხრა — 1.7.2013-იდან (ხორვატიის გაწევრიანება), **თერთმეტი — 7.10.2015-იდან** (მუხ. 1).

4. ხუთი მუდმივი ადგილი — ისევ დეკლარაცია №38: „Poland will, **as is already the case for Germany, France, Italy, Spain and the United Kingdom**, have a permanent Advocate-General“; დანარჩენებს შორის — როტაცია. ბრექსიტის შემდეგ: გერმანია, საფრანგეთი, იტალია, ესპანეთი, **პოლონეთი**. ⚠️ გაბრიჩიძე (სქოლ. 71) პოლონეთს **არ** ასახელებს.

> ✅ **პასუხი:** ხელშეკრულება **არ** ირღვევა — ის თავად აძლევს საბჭოს რიცხვის გაზრდის უფლებას. **მეთოდოლოგიური გაკვეთილი:** სამართლის **სამი დონე** — ხელშეკრულების მუხლი (რვა + გაზრდის უფლება) → **დეკლარაცია** (პოლიტიკური დაპირება, სავალდებულო არ არის) → **საბჭოს გადაწყვეტილება** (თერთმეტი). პასუხი ხშირად **მეორე და მესამე** დონეზეა.

გადამოწმების კითხვები

1. რა განსხვავებაა „ევროკავშირის სასამართლოსა“ და „მართლმსაჯულების სასამართლოს“ შორის? რა ერქვა საერთო სასამართლოს ლისაბონამდე?
2. ვინ ნიშნავს მოსამართლეებს, რა ვადით და რა როლი აქვს 255-ე მუხლის კომიტეტს?
3. რას აკეთებს გენერალური ადვოკატი და ბოჭავს თუ არა მისი დასკვნა სასამართლოს?
4. დაასახელეთ ორი სარჩელი, რომელიც **მხოლოდ** მართლმსაჯულების სასამართლოში განიხილება, და ორი, რომელიც საერთოში იწყება.
5. რა შეიცვალა 2024 წელს წინასწარი გადაწყვეტილებების პროცედურაში?
6. რომელ სფეროში არ აქვს სასამართლოს იურისდიქცია და რა გამონაკლისებს უშვებს TFEU 275?
7. რით გამოირჩევა ECB სხვა ორგანოებისგან? რა განსხვავებაა ESCB-სა და ევროსისტემას შორის?
8. რატომ არის აუდიტორთა სასამართლო „სასამართლო“ და რატომ არა?
9. საკონსულტაციო კომიტეტის აზრი არ ბოჭავს. როდის ხდება მისი უგულებელყოფა აქტის ბათილობის საფუძველი?
10. რა თქვა სასამართლომ *Meroni*-ში ძალაუფლების დელეგირებაზე?
11. რას ნიშნავს ინსტიტუციური წონასწორობა (*Chernobyl*, პარ. 22) და რატომ ამბობს გაბრიჩიძე, რომ მისი წყარო სასამართლოა?
12. რატომ ჰყავს სასამართლოს 11 გენერალური ადვოკატი, თუ TFEU 252 „რვას“ ამბობს?

წყაროები

პირველწყაროები (ღია, ოფიციალური):

- TEU / TFEU — consolidated versions (EUR-Lex CELEX 02016ME/TXT-20250315, consolidated **15.03.2025**) — TEU მუხ. 13, 19, 24, 40, 47; TFEU მუხ. 86, 127–128, 251–287, 300–309; ოქმი №2 (მუხ. 8), №3

(სასამართლოს სტატუტი), №4 (მუხ. 44), №6; დეკლარაცია №38.

- Treaty establishing the European Economic Community (1957), Art. 164, 173 (CELEX 11957E164, 11957E173); Treaty on European Union (Maastricht), Art. G(53) (OJ C 191, 29.7.1992); Treaty of Nice, Art. 2(34) (OJ C 80, 10.3.2001).
- CJEU, Case 9/56, *Meroni & Co. v High Authority*, 13 June 1958, ECLI:EU:C:1958:7.
- CJEU, Case 294/83, *Parti écologiste „Les Verts“ v European Parliament*, 23 April 1986, ECLI:EU:C:1986:166.
- CJEU, Case C-70/88, *European Parliament v Council* („Chernobyl“), 22 May 1990, ECLI:EU:C:1990:217.
- Council Decision 88/591/ECSC, EEC, Euratom of 24 October 1988 establishing a Court of First Instance.
- Council Decision 2004/752/EC, Euratom of 2 November 2004 establishing the European Union Civil Service Tribunal.
- Council Decision 2013/336/EU of 25 June 2013 increasing the number of Advocates-General (OJ L 179, 29.6.2013, p. 92).
- Regulation (EU, Euratom) 2015/2422 of 16 December 2015 amending Protocol No 3 (OJ L 341, 24.12.2015, p. 14).
- Regulation (EU, Euratom) 2016/1192 of 6 July 2016 on the transfer to the General Court of jurisdiction in staff disputes (OJ L 200, 26.7.2016).
- Regulation (EU, Euratom) 2024/2019 of 11 April 2024 amending Protocol No 3 (OJ L, 12.8.2024).
- Council Decisions (EU) 2019/853 and 2019/852 of 21 May 2019 determining the composition of the EESC and of the Committee of the Regions (OJ L 139, 27.5.2019).
- Council Decision (EU) 2025/1407 of 8 July 2025 on the adoption by Bulgaria of the euro on 1 January 2026 (OJ L, 14.7.2025).
- Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 (EPPO).

ღია სახელმძღვანელო:

- K.-D. Borchardt, *The ABC of EU Law* (European Commission, 2023), doi:10.2775/745544 — CC BY 4.0.

სილაბუსის ლიტერატურა *(საავტორო უფლებით დაცული — ხელმისაწვდომია ბიბლიოთეკაში)*:

- გ. გაბრიჩიძე, *ევროპის კავშირის სამართალი*, მე-2 გამოცემა (2023), გვ. 68–85 (თავი V.I.9–11, V.II–IV).
- გ. მირიანაშვილი, *ევროპის კავშირის სამართალი*, ნაწილი I (2022) (რეკომენდებული).